

אלא אמר רב יוסף, אי אתמר הכי איתמר [אם נאמרו דברי שמואל הללו, כך נאמרו]: אמר רבי יהודה אמר שמואל, מפני מה אמרו זה בני נאמן, הואיל ובידו לגרשה ולפטרה מן היבום, נאמן לומר "יש לי בנים", ולפטרה מן היבום.

אמר רב יוסף: השתא דאמרת אמרינן "הואיל", יש ללמוד מכאן דין נוסף: בעל שאמר "גרשתי את אשתי" נאמן, הואיל ובידו לגרשה.

כי אתא רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן: בעל שאמר גרשתי את אשתי אינו נאמן.

מנפח רב ששת בידיה אזל ליה הואיל דרב יוסף.

ומקשה הגמרא: איני, והא אמר רב חייא בר אבין אמר רבי יוחנן: בעל שאמר גרשתי את אשתי נאמן?

לא קשיא.

כאן למפרע, כאן להבא.

איבעיא להו, אמר "גרשתי את אשתי" למפרע, מהו להימזניה להבא? דהיינו, האם אף על פי שאינו נאמן למפרע, מכל מקום נאמין לו שהיא מגורשת מכאן ולהבא?

וצדדי הספק: מי פלגינן דבורא, [האם

ואם כן, אילולי דבריו היתה אשתו פטורה מן היבום. ולכן אם אמר "יש לי בנים", נאמן, כיון שאינו מחייבה בכלום. אך אם אמר "יש לי אחים" אינו נאמן לאוסרה.

ברם הכא במשנתנו חידש התנא שיהא נאמן לומר "יש לי בנים", אף על גב דמוחזק ליה באה, ואילולי דבריו היתה חייבת ביבום, ובכל זאת נאמן לפטרה מן היבום.

הגמרא מבאר מהו המקור לנאמנות הבעל לפטור את אשתו מן היבום:

אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל: מפני מה אמרו, האומר "זה בני", נאמן לפטור את אשתו מן היבום? ומדוע נאמן להתיר את אשתו לשוק בלא יבום?

הואיל ובעל שאמר "גרשתי את אשתי" נאמן. מתוך שיכול לגרשה עכשיו בפנינו, הכא נמי נאמן לפטרה מן היבום, מתוך שיכול לומר "גירשתיה".

אמר רב יוסף: מריה דאברהם⁽¹²⁵⁾! וכי אפשר לומר ששמואל תלי תניא בדלא תניא?

דהיינו, שמואל תולה את המשנה ד"האומר זה בני נאמן", בטעם שאינו כתוב לא במשנה ולא בכרייתא, ואף הוא צריך טעם בעצמו, מדוע "בעל שאמר גירשתי את אשתי נאמן". נמצא שתלה את העיקר בטפל לו.

פי שלא הוחזק לנו מעולם שהוא בנו. (הרא"ש בשם יש מפרשים).

125. רב יוסף חלה ושכח תלמודו. ושמעות

נאמן עליו מדין "יכיר". ולשיטתו, קושיית הגמרא, דפשיטא שיש דין "יכיר".

ויש שפרשו, שאם אין מי שמכחיש את האב, נאמן אפילו בלא דין "יכיר". ומסבא. ואף על